

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

**Správa o činnosti
Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre za rok 2006**

Apríl 2007

1 Úvod

Knižnice sú bránami k vedomostiam. Poskytujú prístup k informáciám a odbornú pomoc pri ich vyhľadávaní a vytvárajú tak podmienky pre vzdelávanie. Významné miesto zohrávajú pri podpore formálneho aj neformálneho vzdelávania.

V ostatnom období sa začína klásť zvýšený dôraz na celoživotné vzdelávanie, ktoré možno charakterizovať ako akúkoľvek zmysluplnú vzdelávaciu aktivitu, ktorá sa realizuje s cieľom zlepšenia vedomostí a kompetencií. Zahŕňa tradičný trojstuňový školský systém, ľubovoľné formy vzdelávania dospelých, neformálne vyhľadávanie informácií, individuálne aj skupinové vzdelávanie.

Rezolúcia EU o celoživotnom vzdelávaní prijatá Európskou komisiou 27. júna 2002 vyzýva členské krajiny o. i. k tomu, aby využili zdroje škôl, vzdelávacích inštitúcií pre vzdelávanie dospelých a ďalších verejných zariadení, ako sú knižnice, ako viacúčelové centrá pre celoživotné vzdelávanie. V tejto oblasti možno vidieť veľký potenciál ďalšieho rozvoja SPU v Nitre a jej informačného pracoviska – Slovenskej poľnohospodárskej knižnice.

Predkladaná správa sa týka obdobia marec 2006 – marec 2007. Číselné údaje v jednotlivých tabuľkách sú však spracované za uplynulý kalendárny rok. Je to preto, že knižnica štatisticky vykazuje svoju činnosť Ministerstvu kultúry SR a Ústavu informácií a prognóz MŠ SR za príslušný kalendárny rok. Takto spracované údaje možno lepšie porovnávať s predchádzajúcimi obdobiami, príp. porovnateľnými knižnicami.

1.1 Účel a poslanie

Slovenská poľnohospodárska knižnica (SIPK) je informačným pracoviskom SPU v Nitre. Plní funkciu ústrednej knižnice univerzity a zároveň špecializovanej vedeckej knižnice s fondom zameraným na oblasť poľnohospodárstva. Jej funkcia špecializovanej vedeckej knižnice je explicitne stanovená Zákonom č. 183/2000 o knižniciach..., v §9, č. 4.

Svojou činnosťou sa knižnica podieľa na zabezpečovaní výchovno-vzdelávacích a vedecko-výskumných úloh univerzity. V zmysle organizačného poriadku, schváleného rektorom SPU 1. 1. 2004 sa SIPK skladá zo štyroch organizačných častí:

- oddelenie doplňovania, revízie a spracovania fondu,
- oddelenie služieb používateľom,
- bibliograficko-informačné oddelenie,
- referát metodiky a automatizácie.

1.2 Úlohy uložené pri prerokúvaní predchádzajúcej správy

Venovať mimoriadnu pozornosť kvalitnej registrácii publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU, priebežne zabezpečovať školiace aktivity súvisiace s touto problematikou. - Úloha sa plní priebežne.

Zlepšiť priestorové podmienky výpožičného oddelenia knižnice. - V lete 2006 sa uskutočnili úpravy výpožičného oddelenia. Zväčšila sa celková plocha, vytvoril sa samostatný priestor na štúdium, pribudlo 20 študijných miest.

V spolupráci s CIKT SPU a ďalšími špecializovanými pracoviskami hľadať možnosti aplikácie portálového riešenia pre sprístupnenie web stránky univerzity. - Projekt portálového riešenia sa úspešne rozvíja. Nasadenie systému sa predpokladá do konca apríla 2007.

Spracovať koncepciu technického rozvoja SIPK s ohľadom na aplikáciu IKT - Úloha je splnená. Bola vypracovaná koncepcia ďalšieho rozvoja knižnice a jej súčasťou je aj koncepcia technického rozvoja.

Zintenzívniť informačné aktivity smerom k študentom a zamestnancom SPU, ktoré vznikli na základe pripomienok z diskusie. - Úloha sa plní

priebežne. Informačné aktivity sa zameriavali najmä na prezentáciu elektronických informačných zdrojov najmä pre študentov, menej aj pre zamestnancov SPU.

2 Hlavné činnosti jednotlivých organizačných zložiek

Oddelenie doplňovania, revízie a spracovania fondu

- zabezpečuje nákup literatúry pre potreby knižnice a čiastkových knižníc na katedrách SPU,

- zabezpečuje vnútroštátnu výmenu publikácií,
- reviduje nadobudnutý fond,
- predkladá návrhy na vyradenie literatúry a realizuje celú agendu vyradovania,
- odborne spracúva knižničný fond (katalogizuje dokumenty a zabezpečuje ich vecné a systematické triedenie),
- buduje elektronický katalóg, buduje lístkové katalógy, vykonáva ich redakciu a revíziu,
- zabezpečuje retrokonverziu fondu (spracovanie staršej literatúry do elektronického katalógu),
- zabezpečuje konzultačnú službu v katalógoch.

Oddelenie knižničných služieb

- zabezpečuje poskytovanie výpožičných služieb knižnice, sprístupňuje knižničný fond používateľom, vedie evidenciu výpožičiek a agendy s tým spojené,
- sprostredkúva medziknižničnú a medzinárodnú medziknižničnú službu,
- zabezpečuje prevádzku knižničných skladov, fyzickú ochranu knižničného fondu (vrátane ochrany pred znečistením a poškodením)
- zabezpečuje agendu čiastkových knižníc na katedrách a pracoviskách SPU,
- zabezpečuje prevádzku študovne periodík a študovne učebnicovej literatúry,
- objednáva a registruje periodickú literatúru pre potreby knižnice a pracovísk univerzity.

Bibliograficko-informačné oddelenie

- zabezpečuje registráciu publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU v Nitre,
- prevádzkuje databázu publikačnej činnosti zamestnancov SPU,
- analyticky spracúva slovenskú poľnohospodársku literatúru, buduje špecializovanú databázu
- poskytuje bibliograficko-informačné služby, najmä tematické rešerše, prehľady publikačnej činnosti a prehľady citovanosti,
- zabezpečuje medzinárodnú výmenu publikácií.

Referát metodiky a automatizácie (RMA)

- zabezpečuje prevádzku automatizovaného knižnično-informačného systému,
- zabezpečuje prevádzku výpočtovej techniky,
- technicky zabezpečuje prístup k elektronickým informačným zdrojom (bibliografickým a plnotextovým databázam),
- buduje web stránky SPU a knižnice,
- realizuje tvorbu inštitucionálneho repozitára – archívu elektronických publikácií,
- zabezpečuje riešenie projektov z oblasti IKT,
- podieľa sa spolu s Bibliograficko-informačným oddelením na informačnom vzdelávaní používateľov a príprave odborných podujatí

3 Prehľad hospodárenia s dotačnými a nedotačnými prostriedkami na vybraných položkách

Rozpis rozpočtu SIPK na rok 2006 predstavoval sumu 8 560 674.- Sk, z toho 2 317 000.- Sk boli účelovo pridelené špecifiká. Z prideleného rozpočtu bola suma 6 100 000.- Sk rozpísaná na mzdy a zvyšok 2 560 679.- Sk na prevádzku.

Ďalšie zdroje financovania činnosti knižnice v roku 2006

- **890 000.- Sk - grantové zdroje**, prehľad je v tabuľke 1,
- **369 620.- Sk príjmy z knižničnej činnosti** (poplatky za registráciu čitateľov, sankčné poplatky za nedodržanie výpožičných termínov a platby za rešerše, Príl. 1 – Cenník poplatkov, schválený KR 1. 9. 2004).

Tab. 1 Finačné prostriedky získané prostredníctvom grantov*

Názov projektu		Získaná čiastka
Vlastné projekty	G 341 Automatizovaný knižnično-informačný systém -komplexná automatizácia odborných činností SIPK v jednotnom systéme	600 000
	G 338 Podpora riadiacich procesov na SPU v Nitre prostredníctvom systému pre správu webu (CMS)	150 000
	4407/2006 Dopĺňovanie fondu Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU	90 000

Participácia	AV/1121/2004 Uchovávanie a trvalo udržateľné využívanie genetických zdrojov rastlín....	50 000
Spolu		890 000

*Grantové zdroje vo výške 7 500 000 Sk, ktoré knižnica získala na centrálny projekt MŠ SR „Konzorcionálny prístup vysokých škôl do databázy Scopus“ boli určené nielen pre SIPK ale aj pre 15 ďalších univerzít a financoval sa z nich prístup k databáze Scopus.

Tab. 2 Čerpanie prostriedkov na vybraných položkách v roku 2006

Položka	Čerpanie v Sk
Neinvestičné výdavky	2 119 147
z toho:	
Nákup literatúry	1 643 000
Modernizácia priestorov	178 000
Poštovné	49 000
Ostatné prevádzkové výdavky	248 874

4 Zabezpečenie hlavných činností

4.1 Knižničné fondy a ich dopĺňovanie

Celkový rozsah knižničného fondu oproti predošlým obdobiam výrazne poklesol. Bolo to spôsobené najmä hromadným vyradením diplomových prác. **Fond knižnice v sledovanom období predstavoval 534 538 knižničných jednotiek, prírastok bol 7 128, úbytok 16 199.**

Podrobnejší prehľad prírastkov a úbytkov literatúry je v tabuľke 3.

Tab. 3 Podiel nákupu, výmeny a darov, úbytok fondu

	2006	2005	2004	2003
Prírastok celkom	7128	7 736	4813	6672
Kúpa	3717	3 780	2047	3 198
Výmena	224	218	433	332
Dar	2978	3 445	1921	3 029
Úbytok	16 199	2 994	4665	5 239

V roku 2006 sa zvýšená pozornosť venovala aj nákupu zahraničných vedeckých publikácií, nakúpilo sa celkom 729 zahraničných vedeckých publikácií, z toho 534 z ČR. Celková suma vynaložená na nákup zahraničnej neperiodickej literatúry predstavovala takmer 900 000 Sk. Veľká časť nakúpenej zahraničnej literatúry (405 titulov) bola určená čiastkovým knižniciam na katedrách a pracoviskách univerzity.

V roku 2006 výrazne poklesol finančný podiel pracovísk SPU a vzrástol podiel SIPK. Zníženie podielu na nákupe zo strany pracovísk je zrejme spôsobené aj tým, že pracoviská v menšej miere odovzdávali literatúru, ktorú nakúpili z vlastných zdrojov na registráciu do knižnice. Na druhej strane, knižnica mohla vyčleniť viac finančných zdrojov pre čiastkové knižnice iba vďaka tomu, že dostala účelovo pridelené špecifiká z MŠ SR navýšené o 1 000 000.- Sk oproti predchádzajúcim obdobiam.

Tab. 4 Nákup neperiodickej literatúry podľa objednávok pracovísk v roku 2006

	Domáca literatúra			Zahranichná literatúra		
	tituly	financovanie		tituly	financovanie	
		SIPK	katedry		SIPK	katedry
FAPZ	17	21 365	0	101	216 727	104 853
FBP	3	528	0	32	66 491	1 786
FEM	38	11 393	0	170	102 223	14 477
FEŠRR	85	39 739	0	24	22 509	0
FZKI	2	1 023	0	43	72 743	14 500

MF	2	1 185	0	35	36 309	0
Spolu	147	75 233	0	405	517 002	135 616

Tab. 5 Financovanie nákupu neperiodickej literatúry pre pracoviská v rokoch 2004 - 2006

	2004	2005	2006
Počet kníh	139	297	552
Hodnota	106 829	808 031	727 851
Hradené katedrami	19 757	550 755	135 616
Hradené SIPK	87 072	257 275	592 235

4.1.1 Tlačené a elektronické časopisy

V tlačenej forme bolo na univerzite k dispozícii 456 titulov periodík, z toho 295 zahraničných. Počet titulov tlačených periodík naďalej klesá, kým počty titulov periodík online narastajú.

Je to o. i. spôsobené „konkurenciou“ elektronických časopisov. Ich bezprostredná dostupnosť v ľubovoľnom čase a takmer na ľubovoľnom mieste v rámci univerzity vedie k tomu, že záujem o zahraničné tlačené časopisy klesá. Pokiaľ ide o slovenské a české časopisy, zatiaľ stále prevažujú tlačené formy, pretože ponuka online prístupov ku nim nie je dostatočná.

Používatelia z SPU majú k dispozícii niekoľko tisíc titulov zahraničných časopisov online. Nedá sa jednoznačne stanoviť ich počet, pretože sa nenakupovali jednotlivo, ale ako súčasť plnotextových - licencovaných databáz (časť 4.1.2), pričom dostupnosť jednotlivých titulov je v rámci týchto databáz rôznorodá. Niektoré tituly sú dostupné neobmedzene, iné s odstupom jedného roka, ďalšie výberovo – iba určité typy článkov a pod.

Spoločný prístup k online časopisom naďalej umožňuje Elektronická knižnica časopisov. Aj informácia o časopisoch odobieraných v tlačenej forme je na web stránke knižnice.

Tab. 6 Prehľad odobieraných časopisov

	Tituly	Exempláre	Domáce tituly/exempl.	Zahraničné tituly/exempl.	Nákup	Výmena	Dary
SPU spolu	456	611	161/273	295/338	236/365	144/144	76/102
SIPK	419	469	126/133	293/336	199/223	144/144	76/102
Katedry	101	142	99/140	2/2	101/142	0	0

4.1.2 Databázy obsahujúce plné texty

Vďaka ústretovosti MŠ SR, ktoré prostredníctvom rozvojových projektov financuje centrálny nákup licencovaných databáz pre slovenské univerzity, bolo zabezpečenie prístupov ku kvalitným informačným zdrojom z celého sveta veľmi dobré. **Na financovaní licencovaných databáz sa okrem MŠ SR podieľalo aj MK SR a univerzita samotná.**

V roku 2006 mali zamestnanci a študenti k dispozícii 5 plnotextových databáz s prístupom k časopisom a 1 s prístupom k elektronickým príručkám a knihám.

EIPL Direct – multiodborová medzinárodná databáza vydavateľstva EBSCO Publishing.

ProQuest Agriculture Journal - kolekcia 220 plnotextových poľnohospodárskych časopisov publikovaných v USA, Kanade a Austrálii a bibliografická databáza AGRICOLA.

ScienceDirect – výber z produkcie medzinárodného vydavateľstva vedeckej a odbornej literatúry Elsevier.

ProQuest 5000 - informačný zdroj z produkcie spoločnosti Proquest Information and Learning z oblasti prírodných a spoločenských vied.

Knovel Library - vedecko-technická literatúra vydavateľstiev Elsevier, McGrawHill, Institute of Physics, John Wiley and Sons, Kluwer Academic, American Society of Mechanical Engineers, Royal Society of Chemistry a i.

Springer LINK – výber z produkcie vydavateľstva Springer a partnerských spoločností.

Všetky uvedené databázy sú prístupné v lokálnej sieti univerzity, v niektorých prípadoch je možnosť zriadenia prístupu mimo univerzitnej siete. Pretože prístup k licencovaným plnotextovým databázam je finančne mimoriadne náročný a MŠ SR vynakladá na ich nákup milióny korún, sleduje sa v rámci

knížnice aj využiteľnosť jednotlivých databáz. Tabuľka 7 obsahuje prehľad využitia jednotlivých databáz (plnotextových aj bibliografických) v rámci SPU. **Využitie databáz na SPU má narastajúcu tendenciu, čo je o. i. výsledkom ich propagácie a rôznych školiacich aktivít, ktoré knižnica zameriava na študentov, doktorandov aj zamestnancov univerzity.**

Tab. 7 Štatistické prehľady práce s vybranými licencovanými databázami

Databáza	Počet prihlásení	Odoslané rešeršné požiadavky	Vyhľadané záznamy/plné texty	Vyhľadané plné texty
Web of Knowl.	4 182	18 013	12 747	nevykazuje
Knovel Library	1 428	48 366	nevykazuje	nevykazuje
Scopus	1 034	2 631	4 465	619
Science Direct	nevykazuje	3 487	320 412	nevykazuje
EIFL Direct	1 991	9 810	nevykazuje	4 508
ProQuest 5000	nevykazuje	6 169	94 252	nevykazuje

4.2 Spracovanie, revízia a vyrad'ovanie knižničného fondu

Každý dokument, ktorý knižnica získa (či už kúpou, výmenou alebo darom) musí prejsť procesom spracovania tak, aby ho bolo možné jednoznačne identifikovať, vyhľadať a kontrolovať. Proces spracovania pozostáva z

- adjustácie (označenia publikácie),
- katalogizácie (uloženia údajov o publikácii do databázy – elektronického katalógu),
- klasifikácie (tematického zatriedenia publikácie).

Katalogizácia dokumentov je elektronická, jedným z jej výstupov je aj prírastkový zoznam, ktorý je základnou formou evidenciou majetku knižnice. Knižnica tiež vedie zoznamy úbytkov – publikácií, ktoré boli vyradené.

Okrem počítačového katalógu SIPK udržiava lístkové katalógy. Katalógy slúžia čitateľom na vyhľadávanie literatúry v knižnici. Online katalóg je dostupný cez web.

Nad'alej sa venuje pozornosť aj retrospektívnemu spracovaniu – do elektronického katalógu sa ukladajú údaje o staršej literatúre.

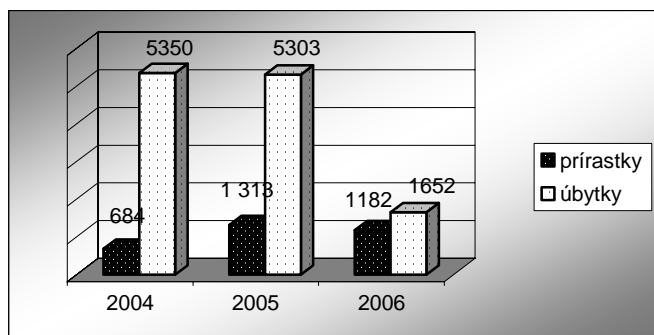
V zmysle Zákona o knižniciach SIPK nevykonáva ročnú inventarizáciu knižničného fondu, tak ako iného majetku, ale čiastkové revízie. Revíziu celého fondu je povinná uskutočniť v rozpätí 15 rokov. V čiastkovej revízii za rok 2006 fyzicky skontrolovalo 47 004 kn. j.

Priebežne sa realizuje vyrad'ovanie a následné odpisovanie zastaralej a opotrebovanej literatúry. V roku 2006 sa vyradilo a odpísalo z knižničného fondu 16 199 kn. j. - prevažne diplomových prác. Ide o nezvykle vysoký rozsah vyrad'ovania. Diplomové práce od roku 1952 do roku 1988 boli kompletne vyradené na základe uznesenia KR z októbra 2005.

4.3 Čiastkové knižnice

Na katedrách a pracoviskách SPU je celkom 62 čiastkových knižníc s fondom 109 532 kn. j. V roku 2006 pribudlo 1 182 kn. j. a vrátilo sa do SIPK 1 652 kn. j. Okrem 552 titulov (Tab. 5) kúpených podľa objednávok katedier sa do fondov ČK presúvala aj literatúra z knižničných skladov.

Za ich prevádzku ČK zodpovedajú zamestnanci poverení vedúcim katedry, resp. pracoviska.

Graf 1 Prírastky a úbytky v ČK 2004 – 2006

4.4 Výpožičná služba

V roku 2006 sa zaregistrovalo celkom 1 789 nových čitateľov, registráciu si predĺžilo 2 810 čitateľov, v databáze čitateľov ich je celkom 10 594.

Pokračoval mierny pokles výpožičiek. Tento trend je charakteristický takmer pre všetky knižnice. Súvisí najmä s narastajúcim počtom online časopisov. Trvalo narastajúci trend má kopírovanie častí dokumentov z fondu knižnice. Je to spôsobené viacerými faktormi, najmä však tým, že veľa publikácií je určených iba na prezenčné štúdium (časopisy, diplomové práce), príp. sú k dispozícii v malom počte exemplárov.

Tab. 8 Prehľad výpožičiek

	2006	Rok 2005	Rok 2004	Rok 2003
Výpožičky celkom	221 078	227 927	236 312	218 327
z toho prezenčné (v knižnici)	141 255	148 632	129 116	145 039
absenčné (mimo knižnice)	79 823	79 295	107 196	73 288
Samoobslužné kopírovanie (iba z fondu SIPK)	140 017	110 776	99 230	82 602
Medziknižničná výpožičná služba	1 305	1265	1 043	1 266

Veľká časť prezenčných výpožičiek sa realizovala v študovni periodík a študovni učebnicovej literatúry (v hlavnej budove SPU na Tr. A. Hlinku). Vďaka úpravám výpožičného oddelenia sa zvýšila kvalita prostredia a pribudli miesta na prezenčné štúdium. Napriek zvýšeniu kapacity sú v niektorých obdobiach, najmä na začiatku semestra, ale aj počas prípravy záverečných prác, priestory knižnice aj študovni preplnené. V týchto obdobiach je počet žiadaniek - objednávok na výpožičky viac ako 1000 denne.

Možnosť objednávať si literatúru cez internet študenti hojne využívajú. Približne 40 % žiadaniek je odoslaných z počítačov mimo knižnice. Študenti tiež využívajú možnosť predĺženia výpožičky cez internet či službu „Opýtaj sa v knižnici“ kde prostredníctvom e-mailu žiadajú o rôzne druhy informácií.

V minulom roku knižnica rozšírila svoje služby zamerané na študentov dištančných foriem štúdia

- **Ponúka možnosť prevzatia objednanej literatúry v študovni periodík (na Tr. A. Hlinku).**
- **Študovňa periodík je počas semestra otvorená aj v sobotu dopoludnia.**

4.5 Bibliograficko-informačné služby

Bibliograficko informačná činnosť SIPK pozostáva z

- registrácie publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU,
- tvorby špecializovaných databáz,
- rešeršných služieb,
- sprostredkovania prístupu k plateným - licencovaným databázam.

4.5.1 Registrácia publikačnej činnosti a ohlasov, tvorba špecializovaných databáz

V zmysle Smernice MŠ SR č. 13/2005-R o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti a ohlasov knižnica zhromažďovala údaje o publikačných aktivitách zamestnancov a doktorandov SPU v Nitre. Čiastočne z vlastných publikácií a čiastočne na základe podkladov z katedier bolo spracovaných 4 535 záznamov. Z toho publikačná činnosť predstavovala 2 316 a ohlasy 2 219 záznamov.

Databáza publikačnej činnosti je zverejnená na internete. Je voľne dostupná. Prehľady o publikačných aktivitách si môžu robiť zamestnanci univerzity sami, príp. ich robí knižnica na požiadanie.

V roku 2006 sa skončilo prevádzkovanie samostatnej citačnej databázy z dôvodu zastaralého softvéru a údaje o ohlasoch sa začali spracúvať spolu s publikačnou činnosťou. **Postupne sa záznamy publikácií dopĺňajú o ohlasy, ktoré s nimi súvisia.**

Tvorba špecializovaných databáz

- Tradičné agroekosystémy,
- Klimatická zmena, sucho

súvisí s participáciou knižnice na vedecko-technických projektoch.

Databáza Agrobibliografia – obsahuje údaje o poľnohospodárskej literatúre vydané na Slovensku.

Všetky vyššie uvedené databázy sú súčasťou celku nazvaného Bibliografická databáza SIPK. V roku 2006 sa do nej spracovalo celkom 8 166 záznamov. Spolu obsahuje 75 000 záznamov – informácií o publikáciách vydaných v SR z oblasti poľnohospodárstva a publikáciách vydaných zamestnancami univerzity, sú dostupné cez web. Táto databáza je hojne využívaná študentmi SPU pri vyhľadávaní článkovej literatúry potrebnej pre seminárne a záverečné práce.

4.5.2 Rešeršné služby

Tieto služby poskytuje knižnica študentom, pracoviskám SPU a výskumným ústavom poľnohospodárskeho zamerania. Tematické rešerše sú určené najmä študentom, pracoviskám SPU. Výskumné ústavy využívajú najmä citačné rešerše (prehľady citovanosti jednotlivcov alebo celých pracovísk).

Pre rešeršné služby sa využívajú všetky licencované zdroje, ktoré má knižnica k dispozícii ale aj voľne dostupné databázy ako napr. Slovenská knižnica, Česká zemědělská bibliografie a pod. Rešerše sa poskytujú iba v elektronickej forme – posielajú sa e-mailom alebo na CD.

V roku 2006 knižnica vypracovala 502 tematických a 1421 citačných rešerší.

Citačné rešerše pre zamestnancov SPU sú bezplatné. Spolupracujúce výskumné ústavy, ktoré pravidelne posielajú SIPK svoje publikácie za citačné rešerše neplatia, ostatní platia podľa schváleného cenníka.

4.5.3 Sprostredkovanie prístupu k plateným databázam

Sprostredkovanie prístupu k plateným – licencovaným zdrojom sa stalo významnou súčasťou práce knižníc. Okrem plnotextových databáz (podrobnejšie informácie v časti 4.1.2) sú mimoriadne významné aj bibliografické databázy. V súvislosti s prístupom k licencovaným zdrojom knižnica vykonáva tzv. „manažment informácií“, ktorý pozostáva z

- hodnotenia obsahu informačného zdroja,
- technického zabezpečenia prístupu,
- propagácie a školiacich aktivít,
- sledovania využitia.

V roku 2006 pokračoval prístup databáze **Web of Knowledge** – jednej z najvýznamnejších bibliografických databáz, v súčasnosti produkovanej vydavateľstvom Thomson, ktorá zastrešuje informačné zdroje Web of Science, Current Contents Connect a Essential Science Indicators.

Novým informačným zdrojom bola databáza Scopus - bibliografická a citačná databáza vydavateľstva Elsevier. Okrem vedeckých časopisov monitoruje aj zborníky, patenty a web sídla. Obsahuje bibliografické záznamy s abstraktmi od roku 1965, referencie v nadväznosti na spracované dokumenty a informácie o citovanosti autorov, ich prác a periodík od roku 1985. Do databázy sa spracúva približne 4500 titulov z chémie, fyziky, matematiky a techniky, 5900 titulov z prírodných vied a medicíny, 2700 titulov zo spoločenských vied, psychológie a ekonomiky, 2500 titulov z biológie, poľnohospodárstva a životného prostredia.

4.6 Archivovanie elektronických dokumentov SPU v Nitre

Narastajúci trend elektronického publikovania sa SPU v Nitre bezprostredne dotýka, preto je potrebné venovať pozornosť uchovávaniu a sprístupňovaniu vlastných elektronických dokumentov. **Knižnica systematicky buduje archív elektronických publikácií - inštitucionálny repozitár.** Je to archív všetkých publikácií, ktoré boli v elektronickej forme

- vydané Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou (časopisy, zborníky, dizertácie, autoreferáty dizertácií),
- publikovali ich autori z SPU vo vydavateľstvách mimo univerzity,
- majú charakter slovacikálnych dokumentov, tematicky zameraných na problematiku poľnohospodárstva a potravinárstva.

Archív v súčasnosti obsahuje približne 3 900 dokumentov. Ak to autorské práva umožňujú, sú elektronické publikácie nielen archivované ale aj sprístupňované používateľom cez web, prostredníctvom Bibliografickej databázy SIPK.

Ide o aktivitu, ktorá je na zahraničných univerzitách samozrejmosťou, na Slovensku je skôr ojedinelá. Avšak z hľadiska zabezpečenia prístupu k „vedeckému dedičstvu“ má nesporne veľký význam.

4.7 Aplikácia nového knižnično-informačného systému

Dlhodobým problémom SIPK bolo zastaralé softvérové vybavenie. Knižnično – informačný systém pozostával z troch zložiek - systém pre spracovanie fondu, výpožičný systém a systém pre spracovanie publikačnej činnosti a bibliografickej databázy. Prvé dva boli už zastaralé, bez možnosti potrebných úprav či modernizácie. V roku 2006 MŠ SR finančne podporilo projekt Automatizovaný knižnično-informačný systém - komplexná automatizácia odborných činností SIPK v jednotnom systéme, vďaka čomu knižnica získala potrebné finančné zdroje. Uskutočnil sa výber dodávateľa a v novembri 2006 začala implementácia komplexného knižnično-informačného systému Advanced Rapid Library. Realizovalo sa najmä

- príprava dát na konverziu,
- konverzia 159 000 záznamov z online katalógu vo Výmennom formáte do medzinárodného formátu UNIMARC,
- zaškolenie personálu knižnice.

Implementácia systému ešte stále prebieha, mala by byť ukončená v lete 2007, keď sa do prevádzky uvedie výpožičný podsystem.

4.8 Medzinárodná výmena dokumentov (MVD)

SIPK evidovala 116 výmenných partnerov z 32 krajín Európy, Ázie, Severnej a Južnej Ameriky (v roku 2005 to bolo 118). Najviac partnerov je z Českej republiky – 19, Poľska – 13 a USA – 9. Časopisy vydávané SPU sa zasielali výmenným partnerom nasledovne:

- Acta fytotechnica et zootechnica: 98 kusov - 97 výmenným partnerom,
- Acta oeconomica et informatica: 79 kusov – 78 výmenným partnerom
- Acta technologica agriculturae: 66 kusov - 65 partnerom
- Acta horticulturae et regio tecturae: 78 kusov - 75 partnerom,
- Acta regionalia et environmentalica: 10 kusov 10 výmenným partnerom.

Kvôli meškaniu vo vydávaní niektorých čísiel časopisov prichádza množstvo upomienok od výmenných partnerov.

Podľa konkrétnych požiadaviek sa v rámci MVD zasielajú aj konferenčné materiály, vedecké zborníky a monografie. **Celková suma za poštovné v rámci MVD predstavovala 37 944 Sk.** Expedovanie periodík po viac kusov v jednom balíku umožňuje šetrenie finančných zdrojov.

Od zahraničných partnerov získala knižnica v roku 2006 138 monografií, 48 titulov nepravých periodík (najmä zborníky vedeckých prác rôznych univerzít) a 139 titulov periodík.

5 Informačné a komunikačné technológie

Ako je zrejmé z popisu činnosti knižnice, väčšina prác sa realizuje výlučne prostredníctvom výpočtovej techniky – od spracovania fondu, cez výpožičné služby, rešeršné služby, spracovanie publikačnej činnosti a pod. Akýkoľvek problém v tejto oblasti, či už sa týka napojenia na internet alebo lokálnej siete, sa prejaví na kvalite poskytovaných služieb. Primerané vybavenie výpočtovou technikou je preto mimoriadne dôležité a priebežne mu treba venovať veľkú pozornosť.

Súčasný technický zabezpečenie je relatívne dobré, treba však naďalej zvyšovať počet PC pre používateľov a hľadať možnosti rozširovania služieb v tejto oblasti, najmä pokiaľ ide o tlač a skenovanie.

V knižnici je celkom 80 počítačov, z toho 14 je zastaralých – pripravených na vyradenie. 19 PC slúži používateľom.

Dlhodobým problémom knižnice je nedostatočné personálne vybavenie špecialistami v oblasti IKT. Nedarí sa primerane zabezpečiť najmä správu serverov.

6 Priestorové vybavenie

SIPK poskytuje svoje služby v hlavnej budove na Štúrovej ul. č. 51 a v Študovni periodík a učebnicovej literatúry na Tr. A. Hlinku.

Hlavná budova, v ktorej je knižnica od roku 1998 je provizóriom, pretože doposiaľ nebola ukončená jej rekonštrukcia. Celková plocha 1. a 2. nadzemného podlažia predstavuje 7 747 m², z toho knižnica v súčasnosti využíva 2 059 m². Perspektívne – po ukončení rekonštrukčných prác by mala využívať ďalších 2 295 m².

V súčasnosti skladové priestory predstavujú 1 406 m², priestory výpožičného oddelenia 98 m², študovňa noriem a špeciálnej literatúry 35 m². Používatelia majú k dispozícii 40 študijných miest, 19 PC a 1 samoobslužný kopírovací prístroj.

Študovňa periodík a študovňa učebnicovej literatúry na Tr. A. Hlinku majú spolu 238 m², 61 študijných miest, 5 PC a 1 samoobslužný kopírovací prístroj.

Celkom poskytuje knižnica svojim používateľom 101 študijných miest a 19 PC čo vzhľadom na počty študentov nie je postačujúce.

Všetky dokumenty knižnice (s výnimkou študovní) sú uzatvorené v skladoch. Ukončenie rekonštrukcie by malo priniesť viaceré kvalitatívne zmeny – najmä nárast počtu študijných miest, ich väčší komfort ale tiež priame sprístupnenie približne 50 000 najčastejšie používaných publikácií do voľného výberu.

7 Iné aktivity

Okrem odbornej knižnično – informačnej činnosti sa zamestnanci knižnice venovali nasledovným aktivitám

- administrácia webového sídla SPU v Nitre (aktualizácia informácií a ich dopĺňovanie podľa požiadaviek),
- príprava a realizácia univerzitnej expozície na medzinárodnom poľnohospodárskom a potravinárskom veľtrhu Agrokomplex 2006,
- organizovanie odborných podujatí pre knihovníkov čiastkových knižníc a profesionálnych knihovníkov (3),
- prednášková činnosť - prednášky na odborných podujatiach z oblasti knihovníctva a IKT (9),
- publikačné aktivity (10).

Mimoriadne významné miesto v činnosti knižnice malo informačné vzdelávanie - aktivity zamerané na zvyšovanie informačnej gramotnosti študentov SPU. Informačná gramotnosť, ako schopnosť jednotlivca identifikovať, vyhľadať, hodnotiť a používať informácie, je v znalostnej spoločnosti mimoriadne dôležitá. Samozrejme, proces prípravy informačne gramotných jednotlivcov súvisí so systémom vzdelávania ako takým a knižnica je iba jednou zo zložiek celého procesu. SIPK už niekoľko rokov na tomto procese participuje najmä v rámci predmetov

- Metodika vypracovania záverečnej práce (FAPZ, FBP),
- Informačné zdroje v biológii (FBP).

Realizuje tiež samostatné školenia zamerané na prácu s informačnými zdrojmi, kurz pre doktorandov nazvaný Informatika vo VVČ a ďalšie aktivity.

8 Pracovníci

V roku 2006 sa počet pracovníkov knižnice zvýšil o 1 a následne znížil o 3. Celkový počet zamestnancov k 31. 12. 2006 bol 32 (prepočítaný stav 31,5), z toho 2 pracovníčky sú na rodičovskej dovolenke. Z celkového počtu 32 zamestnancov malo 16 vysokoškolské vzdelanie.

Aktuálny počet zamestnancov na jednotlivých úsekoch je nasledovný

Oddelenie dopĺňovania, revízie a spracovania fondu

- úsek akvizície a revízie (3)
- úsek spracovania (5)

Oddelenie knižničných služieb

- úsek skladov a služieb (7)
- úsek periodík (2)

Bibliograficko-informačné oddelenie (7)
Referát metodiky a automatizácie (2)
Prevádzka knižnice (3,5)

9 Záver

Knižnice sú inštitúciami, ktoré sú náročné na financovanie. Bez primeraného nákupu odbornej literatúry nemôže knižnica plniť svoje základné poslanie. Rovnako dôležité je personálne zabezpečenie služieb či vybavenie kvalitnou výpočtovou technikou. Na druhej strane však treba povedať, že knižnice svojím charakterom a činnosťou výrazne napomáhajú naplňovať samotnú podstatu výchovno-vzdelávacej a vedecko-výskumnej činnosti.

Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre sa snaží poskytovať svoje služby na primeranej úrovni a napriek mnohým problémom je modernou knižnicou, významnou nielen v rámci nitrianskeho regiónu ale aj celého Slovenska. Snaží sa hľadať rôzne zdroje financovania svojich aktivít, pretože rozpočtové prostriedky dokážu zabezpečiť základné činnosti knižnice, nie však už jej ďalší rozvoj.

Rok 2006 bol o. i. rokom intenzívnej participácie na projekte „Vytvorenie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špeciálnych knižníc, vrátane ich modernizácie“, ktorý mal priniesť zdroje na dofinancovanie rekonštrukcie budovy, interiérové vybavenie a technický rozvoj zo štrukturálnych fondov EÚ. Otázka realizácie projektu je však zatiaľ otvorená.

Dlhodobým nedostatkom je existencia knižnice v provizórnych priestoroch. Súčasný stav spôsobuje množstvo problémov a nesie viaceré riziká. Urýchlené vyriešenie problému kompletnej rekonštrukcie by mohlo znamenať prínos tak pre knižnicu, ako aj ďalšie súčasti SPU. Nedokončená budova na Štúrovej ul. má rozsiahle priestory, ktoré môžu poslúžiť nielen knižnici, ale aj ďalším pracoviskám SPU. **Jedným z trendov súčasnosti je budovať knižnice na vysokých školách ako komunitné centrá – miesta, kde môžu najmä študenti (ale aj iní používatelia) realizovať množstvo aktivít – študovať, pracovať na počítači, písať seminárne či záverečné práce, relaxovať a pod. Jedným z cieľov by preto malo byť dobudovať SIPK tak, aby sa stala miestom navštevovaným študentmi viac ako doteraz.**

Vybrané štatistické ukazovatele

Ukazovateľ	skutočnosť
Knižničný fond	534 538
Úbytok	16 199
Celkový ročný prírastok	7 128
z toho - kúpou	3 717
- výmenou	224
- iným spôsobom (náhrada)	209
- darom	2 978
kníhy a zviazané periodiká	533 131
Knižničné jednotky SR	5 541
Knižničné jednotky zahraničie	1 587
- výmenou	179
- kúpou	1029
Prírastky kníh kúpou	3 392
- výmenou	69
- darom	2 713
- iným spôsobom	209
Knihy získané kúpou domácou	2 462
- zahraničnou	930

Knihy získané výmenou zahraničnou	27
Knihy získané darom zahraničným	128
Prírastky periodík spracované	620
- SR	181
- zahraničie	439
Spracované periodiká kúpou	200
- výmenou	155
- darom	265
Katalogizácia celkom	4 443
- z toho periodiká	471
Kn. j. spracované automatizovane	390 103
Klasifikácia celkom	4 511
Počet založ. kat. lístkov	16 230
- do menného katalógu	6 129
- do systematického katalógu	10 084
Zrevidované knižničné jednotky	47 007
Výpožičky spolu	221 078
- absenčné	79 823
- prezenčné	141 255
Výpožičky špeciálnych dokumentov	16 405
Výpožičky audiovizuálnych dok.	0
Výpožičky elektronických dokumentov	463
Výpožičky periodík	78 133
MVS	1 305
- z toho MMVS	205
- z toho zapožičané iným kniž.	221
- do SR	220
- do zahraničia	1
- z toho zapožičané z iných knižníc	1 084
- zo SR	881
- zo zahraničia	203
Vrátené žiadanky MVS	27
Registrovaní čitatelia	10 594
Bibliografické a cit. databázy	3
Vypracované bibliografické záznamy	8 166
Vypracované citačné záznamy	8 950
Záznamy pre AGRIS	272
Rešerše tituly/záznamy/strany	502/49416/9925
Citačné rešerše	1421/10051/2010
Registrované bibliografické informácie	9 459

10 Publikačná činnosť zamestnancov knižnice

Redakčné a zostavovateľské práce

Sieťové a informačné technológie 2006 [elektronický zdroj] : 10. ročník celoškolského seminára s medzinárodnou účasťou, Nitra, 26.1. 2006 / [redakčná rada: Zuzana Korcová, Ľubica Šemeláková, Darina Tóthová, **Ľubica Jedličková**]. - Elektronický konferenčný zborník. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. - 1 elektronický optický disk (CD ROM) : grafy., obr., tab.

UNINFOS 2006 : univerzitné informačné systémy / [editori: Martin Drlík, **Ľubica Jedličková**, Ján Skalka]. - 1. vyd.. - Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, 2006. - 427 s. : grafy, obr., tab. - (Prírodovedec ; 207). - ISBN 80-8050-976-X

75 rokov kontroly úžitkovosti ošípaných na Slovensku : zborník príspevkov z celoslovenského odborného seminára, Nitra, 9.-10.11.2006 / [zostavili: Ondrej Debreceni, **Ľubica Jedličková**, Vladimír Lojda]. - 1. vyd.. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. - 100 s. : obr., tab. - ISBN 80-8069-773-6

Rozvoj informačných technológií na slovenských vysokých školách - RIKT 2006 [elektronický zdroj] : zborník príspevkov z celoslovenského odborného seminára pre pracovníkov a študentov slovenských vysokých škôl, Nitra 30. máj 2006 / [redakčná rada: Ľubica Šemeláková, **Beáta Bellérová**, **Ľubica Jedličková**, Eva Oláhová, Darina Tóthová]. - Elektronický konferenčný zborník. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. - 1 elektronický optický disk (CD ROM) : grafy, obr., tab.

Publikované pozvané referáty na domácich vedeckých konferenciách

JEDLIČKOVÁ, Ľubica

Digitálne knižnice a virtuálne vzdelávacie prostredie - elektronické informačné zdroje v procese vzdelávania na univerzite = Digital libraries and virtual learning environment - electronic information resources as an integral part of education at university / Ľubica Jedličková
In: Emanadžerstvo organizácií budúcnosti [elektronický zdroj] = The future organization emangement : zborník z videokonferencie s medzinárodnou účasťou, 27.-28. november 2006 / [editori: Kristína Zgodavová, Renata Janošcová]. - 1. vyd. - Elektronický konferenčný zborník. - Trenčín : Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka, 2006. - ISBN 80-8075-180-3.

Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

BELLÉROVÁ, Beáta - JEDLIČKOVÁ, Ľubica

Bibliografické databázy ako zdroj informácií pre bibliometrické výskumy a nástroje na podporu analýz publikácií a citácií = Bibliographic databases as a source of information for bibliometric research and tools for support of the publication and citation analyses / Beáta Bellérová, Ľubica Jedličková

In: UNINFOS 2006 : univerzitné informačné systémy / [editori: Martin Drlík, Ľubica Jedličková, Ján Skalka]. - 1. vyd. - Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, 2006. - ISBN 80-8050-976-X. - S. 380-386.

Odborné práce v recenzovaných domácich zborníkoch

JEDLIČKOVÁ, Ľubica

Médiá, komunikačné kanály a vedecká komunikácia = Media, communication channels and scholarly communication / Ľubica Jedličková

In: Sieťové a informačné technológie 2006 [elektronický zdroj] : 10. ročník celoškolského seminára s medzinárodnou účasťou, Nitra, 26.1. 2006 / [redakčná rada: Zuzana Korcová, Ľubica Šemeláková, Darina Tóthová, Ľubica Jedličková]. - Elektronický konferenčný zborník. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. - ISBN 80-8069-664-0. - S. 43-47. - 1 elektronický optický disk (CD ROM).

JEDLIČKOVÁ, Ľubica

Elektronické informačné zdroje a výchovno-vzdelávací proces na univerzite: Akademická knižnica v e-vzdelávacom prostredí = Electronic information resources and learning process at the university: Academic library and e-learning environment / Ľubica Jedličková

In: Siet'ové a informačné technológie 2006 [elektronický zdroj] : 10. ročník celoškolského seminára s medzinárodnou účasťou, Nitra, 26.1. 2006 / [redakčná rada: Zuzana Korcová, Ľubica Šemeláková, Darina Tóthová, Ľubica Jedličková]. - Elektronický konferenčný zborník. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. - ISBN 80-8069-664-0. - S. 48-51. - 1 elektronický optický disk (CD ROM).

Skriptá a učebné texty

Úvod do vysokoškolského štúdia / Edita Rohaľová a kolektív. - 1. vyd.. - Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. - 180 s. : obr. - ISBN 80-8069-729-9
[ROHAĽOVÁ, Edita - OLŠOVSKÁ, Katarína - REPISKÝ, Jozef - HLAVÁČOVÁ, Zuzana - FRANČÁKOVÁ, Helena - HALÁSZOVÁ, Klaudia - JUREKOVÁ, Zuzana - BÁTOROVÁ, Zdeňka - STREĎANSKÝ, Jozef - TOTH, Dezider - BANDLEROVÁ, Anna - BRESTIČ, Marián - MANDA, Vladimír - BELLÉROVÁ, Beáta - URBANOVÁ, Mária - ŽIDEK, Radoslav - POTOKOVÁ, Katarína - JANKO, Ivan - ŠEMELÁK, Milan - PIECKA, Milan]